

сортів та сортів Донецької ДСД станції з наступним цілеспрямованим доббором за показниками продуктивності колосу у початкових ланках (F_2 - F_6). Для отримання високопродуктивних генотипів пшениці озимої здійснювали добір форм, в яких подовжено період трубкування-тверда стиглість за рахунок більш раннього початку трубкування.

За 2015-2017 роки досліджень кращі номери малого конкурсного сорто випробування сформували врожайність зерна 6,02 – 6,71 т/га, а такі номери як гк 618 (Тітона х гк 586), гк 602 (Лан 25 х Куяльник), гк 483 (гк 784/1 х гк 686/0), гк 423 (Лан 25 х сум. сортів), гк 335 (Білосніжка х Лан 25) суттєво перевищили на 18,5–23,4% (1,06–1,22 т/га) стандарт ‘Донецька 48’.

Зараз в попередньому розмноженні знаходяться 6 перспективних селекційних ліній, які забезпечують урожай понад 8,0 т/га. Підготов-

лено до передачі на держсорт випробування 4 нові сорти озимої м’якої пшениці.

У 2017 році за результатами державного сорто випробування завершено експертизу сортів пшениці м’якої озимої Диво донецьке, Перемога, Ігрита, Юзівська, які забезпечили врожай по зонах Лісостепу і Степу: 8,1 т/га (+ 1,3 т/га до ум.St); 8,0 т/га (+ 1,2 т/га); 8,2 т/га (+ 1,4 т/га); 8,2 т/га (+ 1,4 т/га) та 7,8 т/га (+ 1,5 т/га до ум.St); 7,2 т/га (+ 0,9 т/га); 7,8 т/га (+ 1,5 т/га); 8,1 т/га (+ 1,8 т/га), відповідно. Сорти продовольчого напрямку, різновидність еритроспермум. Сорти ‘Перемога’, ‘Ігрита’ і ‘Юзівська’ рекомендуються для вирощування по парам і кращим непаровим попередникам, сорт Диво донецьке по непаровим попередникам. Держкомісією прийнято рішення на видачу патентів та до внесення сортів в Реєстр сортів рослин України.

УДК 631.81.095.337

Вінюков О. О., кандидат с.-г. наук, директор

Чугрій Г. А., науковий співробітник

Бондарева О. Б., кандидат тех. наук, старший науковий співробітник, учений секретар

Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН України

E-mail: alex.agronomist@gmail.com

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО В УМОВАХ ДОНБАСУ

Впровадження у сільськогосподарське виробництво екологічно безпечних технологій на сьогодні є актуальним та реальним способом зменшення забруднення навколишнього середовища, природного відтворення родючості ґрунтів, виробництва високоякісного та високорентабельного продукту.

Мета дослідження - визначення ефективності впровадження екологічно безпечних технологічних прийомів при вирощуванні ячменю ярого в умовах техногенного навантаження Донбасу.

Спостереження, обліки в дослідках та статистичну обробку врожайних даних проводили за методикою Б. О. Доспехова. Вміст важких металів у зерні ячменю ярого визначали атомно-абсорбційним методом. Білок в зерні визначали титрометричним методом за ГОСТ 10864-91. Площа облікової ділянки – 62,7 м², повторність – триразова. Розміщення ділянок систематичне.

У дослідженнях проводилась передпосівна інокуляція насіння ячменю ярого сорту Східний комбінованим складом мікробіологічних препаратів. При посіві вносились органічне гранульоване добриво біогумус. На початку фази кущення і на початку фази колосіння посіви обприскували сумішшю мікробіологічних препаратів. Контроль обробка насіння та посівів водою, загальноприйнята технологія вирощування ярого ячменю.

Дослідження показали, що використання запропонованих елементів технології підвищує рівень врожаю ячменю ярого в порівнянні з контролем і загальноприйнятою технологією. Елементи технології органічного вирощування ярого ячменю сприяли збільшенню урожайності на фоні мінерального живлення на 0,5 т/га порівняно з контролем, а на органічному фоні - на 0,89 т/га порівняно з контролем.

Найвищі показники якості зерна були отримані на варіанті з елементами органічної технології, вміст білка в зерні ярого ячменю на органічному фоні на 0,74% вище, ніж у контрольного варіанта. Використання запропонованих елементів органічної технології вирощування ячменю ярого на обох фонах живлення сприяє зменшенню вмісту важких металів у зерні ячменю ярого в порівнянні з контролем і загальноприйнятою технологією: кількість свинцю зменшилася на 0,04 мг/кг та 0,07 мг/кг, міді - 0,55 мг/кг і 0,50 мг/кг, цинку - 5,17 мг/кг і 4,02 мг/кг, відповідно.

Впровадження екологічно безпечних технологічних прийомів при вирощуванні ячменю ярого на органічному фоні живлення сприяло отриманню високого чистого прибутку та рівня рентабельності 2732,4 грн/га та 64,8%, зменшило вартість 1 т продукції на 510,3 грн порівняно з контролем.